

Slovenski dom

Stev. 196.

V Ljubljani, torek 30. avgusta 1938.

Leto III

Henlein začel pod hudim angleškim pritiskom popuščati:

Chamberlain bo posredoval pri Hitlerju

Danes prevažna seja angl. vlade

London, 30. avgusta. AA. (DNB). V vseh političnih krogih opozarjajo na izredno važnost današnje izredne seje ministrov, ki upravljajo važnejše resore. Vladni krogi upajo, da se bo lordu Runcimanu v zadnjem trenutku posrečilo premakniti pogajanja med praško vlado in vodstvom sudetske stranke z mrtve točke, in sicer na temelju novih čeških predlogov. Strogo tajnost, ki zakriva nove češke predloge, pa je pripisovati dejstvu, da mora biti poprej zagotovljeno, če bodo ti predlogi res temelj novih pogajanj, predno se začno o njih javne razprave. Vesti, da bo Anglija pritiskala na Nemčijo, so brez vsake podlage. Prav tako pa so vesti o vojaških ukrepih angleške vlade popolnoma netočne, kakor so tudi netočne govorice o nekem posebnem pojmovanju problemov, ki da ga je prinesel v London angleški veleposlanik v Berlinu sir Neville Henderson. Kakor poprej, tako tudi sedaj v Londonu želijo, da bi se ves problem razrešil na diplomatski način.

Nemir na borzah

Pariz, 30. avgusta. AA. Stefani. Po pisanju pariškega tiska je napoved današnje angleške vlade seje vplivala tudi na pariško borzo, kjer je bil padec nekaterih tečajev zelo velik. Svojnji listi obravnavajo položaj v celi Evropi in poudarjajo, da je zelo važno poročilo, ki ga je angleški veleposlanik v Berlinu, sir Henderson, prinesel svoji vladi. Listi tudi poudarjajo, da je napetost v Pragi popustila in da se pogajanja med vlado in sudetskimi Nemci nadaljujejo.

Požar v moskovski knjižnici

Moskva, 30. avgusta. o. Sroč je nastal iz neznanega vzroka ogromen požar v novi Leninovi knjižnici in jo skoraj docela uničil. V tej knjižnici se je nahajalo nad 7 milijonov knjig. Notranjščina je skoraj popolnoma uničena.

3 sovjetski ledolomilci rešeni

Moskva, 30. avgusta. o. Leta 1937 je sovjetska vlada poskušala najti novo pot iz Petrograda ob sibirski obali v Vladivostok. Poslala je več trgovskih ladij, pred katerimi so vozili ledolomilci »Sarko«, »Sedov« in »Malygin«. Vsa ta ekspedicija pa je prišla v ledeni oklep in je stala vse do današnjega dne na enem mestu. Dolgo časa so se trudili sovjetski ledolomilci, da oprostijo to ekspedicijo iz območja ledu. Končno je uspelo ledolomilcu »Jermak« opustiti vse tri ostale ledolomilce. »Jermak« je pripeljal s seboj tudi potrebno kurjivo za opremljene ledolomilce ter hrano in druge potrebščine za ostale ladje. Ledolomilci se vračajo proti Leningradu.

Lev v cerkvi

Amsterdam, 30. avg. V Sittardu se je pripetil nenavaden dogodek. Nekemu levu se je posrečilo zbežati iz cirkuške kletke in je vdril v cerkev sv. Mihaela med službo božjo. Cerkev je bila nabito polna vernikov. Lev si je utiral pot skozi goste vrste prestrašenih ljudi, odričujoč jih z glavo. Ko je prišel pred glavni oltar, je mirno legel. Duhovnik je pogumno nadaljeval cerkveno opravilo. Naposled so prišli iz cirkuške kletke v njegovi ljudje, da so odpeljali leva nazaj iz cerkve v njegovo kletko.

Drobne vesti

Amsterdam, 30. avg. AA. (Stefani). Fokkerjeve tovarne letal so v zadnjih dneh dobile toliko naročil, kakor nikdar poprej. Trenutno dela v tovarnah 2000 delavcev.

Tokio, 30. avg. AA. (Stefani). Po 26-urni borbi so japonske čete zavzele zelo važne postojanke ob železniki proti Hopei-Sance. Japonska letala so bombardirala Kinghan, ki je 15 km severno od Hankova. Večina tovarn in vojnihih skladišč je porušeni.

Tirana, 30. avg. AA. Albanska brzajavna agencija poroča: Včeraj je ob 15.30 ministrski predsednik s svojim govorom po radiu odprl svečanosti proslave 10-letnice monarhije. Po javnih trgih so razmestili zvočnike, da bi ljudstvo lahko poslušalo govore in druge glasbene in umetniške točke programa.

Vsa Albanija je v znaku slavnostnih prireditev, na glavem trgu v Tirani pa je postavljen velik kip dvoglavca orla s Skenderbegovo krono. Iz vse države prihajajo odposlanstva na svečanosti.

Washington, 30. avg. AA. (Havas). V smislu ameriške politike prihaja sedaj v USA 100 židovskih beguncev dnevno. Iz Berlina pa poročajo, da ameriško veleposlaništvo v Berlinu nič ne izdaja vizumov Židom, ker je kontingent že za 2 leti izčrpan.

Chamberlainova snaha v Francovi Spaniji

London, 29. avg. AA. (Stefani). Iz Bilbao poročajo, da je tja prispela snaha angleškega ministrskega predsednika lady Chamberlain. Sprejeli so jo zastopniki krajevnih oblasti ter ji poklonili sopek cvetja, povezanega s trakovi nacionalistične Spanije. Španska nacionalistična vlada je njej na čast danes priredila kosilo.

Znani angleški dirkač Eyston je dosegel nov svetovni rekord s tem, da je s svojim avtomobilom na običajni cesti blizu Newyorka dosegel povprečno hitrost 345,5 km na uro.

daljujejo. »Liberte« priporoča hladnokrvnost in ostro napada pretirane govorice.

Newyork, 30. avgusta. AA. Reuter. Včeraj so na newyorški borzi ugotovili najnižji padec tečajev v mesecu avgustu. To je predpisati strahu pred dogodki v Evropi. Prodanih je bilo 1.250.000 delnic. Od 778 tečajev jih je poskočilo samo 51. 648 jih je padlo, 73 pa jih je ostalo nespremenjenih.

Tudi za Henleina so meje

Praga, 30. avg. Včeraj je imel lord Runciman dolg razgovor s šestimi člani parlamentarnega komiteja, ki so prisostvovali pogajanjem s sudetskimi Nemci glede avtonomije. Takoj na to je odšel lord Runciman k predsedniku Benešu v palačo Hradčany, kjer je imel važen razgovor v zvezi s sudetsko-češkim sporom. Kakor zagotavlja poročila, ima lord Runciman zagotovilo od Konrada Henleina, da bo padla v sredo odločitev, kakšno stališče bodo zavzeli sudetski Nemci do vladnih predlogov.

Z glavo skozi zid ne gre

Praga, 30. avg. Po poročilih nekih nemških listov sta se na včerajšnjem sestanku lord Runciman in Henlein dogovorila glede ponovnega sestanka. »Prager Illustrierter Montag«, je izvedel, da je po včerajšnjem razgovoru med Runcimanom in Henleinom napetost popustila in da je stranka sudetskih Nemcev pripravljena udeležiti se nove faze pogajanj. List piše, da sta se lord Runciman in Henlein dogovorila, da ostane vsebina njihovih razgovorov tajna, vendar bo osnova teh razgovorov velikega pomena za bodoča pogajanja.

Franco hoče na vsak način zmagati

Odločno vztraja pri tem, da se z obeh strani umakne enako prostovoljcev

Burgos, 30. avgusta. AA. Posebni Havasov dopisnik je od generala Franca prejel naslednjo izjavo, v kateri v bistvu izjavlja:

O nepopolnosti načrta za odhod prostovoljcev je general Franco izjavil: Ne gre pri tem za nepopolnost načrta o umiku prostovoljcev, ampak upoštevati moramo popolno neupoštevanje dejanskega stanja. Zainteresirana država pri sestavljanju tega načrta ni bila navzoča. Številni člani tega odbora v Londonu ne poznajo nekaterih okoliščin in ne vedo, da 50%

tujcev, ki se bore v vrstah rdečih, ni všteti v ta načrt. Na drugi strani pa je odbor za nevmešavanje v svoji skrbi za mir v Evropi enostavno širil idejo o umiku evropskih prostovoljcev, kakor da prostovoljci iz drugih držav ne bi bili vojniki. Severnoameriški tisk je še nedavno pisal, da je v republikansko Spanijo odšlo 20.000 prostovoljcev iz Severne Amerike. Med padlimi republikanskimi vojniki vsaj 50% niso bili Evropejci.

Casnikar je nato vprašal generala Franca, če bo umik prostovoljcev škodoval nacionalistični Spaniji. Franco je zanikal in dodal, da bi se bila vojna končala že v novembru 1936, če bi ne bilo tujih prostovoljcev, ker je bila rdeča vojska premagana ob vratih Madrida. Nato pa je prišlo 6000 mednarodnih borcev, ki so omogočili nadaljevanje vojne in odpora. Šele tedaj smo se mi odločili, da priznamo častno mesto prostovoljcev iz drugih držav, ki pa so že zdavnaj prosili, da bi se lahko borili v naših vrstah. Pravično in enakomerno umikanje tujih prostovoljcev ne bi prav nič zavrla našega zmagovitga pohoda.

Franco je nato še poudaril, da je Barcelona sprejela načrt o umiku prostovoljcev, ker ga hoče izbrabiti v tolikšni meri, kolikor misli, da Barcelona računa s tem, da ne bo morala nikdar izvajati obvez, ki izvirajo iz tega načrta. Franco je prepričan, da imajo prostovoljci barcelonske armade ponarejene potne liste. Prav tako je na tisoče tujcev, ki se bore v vrstah rdečih, dobilo špansko državljanstvo. Franco meni, da je problem težak, vendar pa ga je mogoče zadovoljivo rešiti. Opozoril je na to, da je nacionalistična Spanija predlagala enakopravni umik 10.000 prostovoljcev.

Mi želimo mir v Evropi, je rekel Franco, in to svojo željo smo razglasili že v začetku vojne. Nasprotno pa so naši sovražniki takoj proglasili, da bodo izzvali splošno evropsko vojno, če bi izgubili vojno. Nacionalistična Spanija je zmeraj izvajala vse pravične in enakopravne odredbe, ki so imele za cilj ohranitev miru v Evropi, če te odredbe niso bile take, da bi ji preveč škodovala. Nacionalistična Spanija je zmeraj sodelovala v tej smeri z iskrenimi in uspešnimi predlogi.

Nazadnje je dopisnik Havasa vprašal generala Franca, kaj misli o morebitnem posredovanju. Franco je odgovoril: Tisti, ki žele posredovanje, podpirajo rdeče in so sovražniki Spanije. Nacionalistična Spanija je zmagala, in nikdar ne bo dopustila, da bi ji kdo vzletel najmanjši del te zmage, ali pa to samo poskušal.

Skrivnost Francovih zmag po besedah ital. prostovoljca

Milan, 29. avgusta. AA. Stefani. Neki italijanski legionar, ki se udeležuje bojev v Spaniji, je poslal krajevni fašistični organizaciji pismo, v katerem med drugim pravi, da celo ujetniki občudujejo red in disciplino v nacionalističnih vrstah. Prebivalstvo, ki smo ga mi osvobodili — pravi dalje ta italijanski legionar — ter tudi vsi Španci zelo jasno pojmujejo fašizem. Mi se borimo, napadamo in zmagujemo, in kadar je treba, tudi umiramo z imenom duceja na ustnicah. O legionarjih rdečih čet piše ta legionar med drugim tole: Rdeče čete razpolagajo s popolnoma modernim orožjem in so mnogoštevilne, vendar pri njih ni bratskega duha, ki je skrivnost naših zmag.

Novo 10.000 tonsko križarko so spustili v morje v Ameriki. Ladja nosi ime »Helen«

Pri zadnjih poplavih v japonskem mestu Kobe in njegovi okolici je izginilo 362 oseb, 118 jih je utonilo, 267 pa jih je bilo več ali manj ranjenih.

Bolj na visoko so začeli telesno rasti Italijani. Nemški listi pravijo, da je to ugodna posledica zdravstvenih in športnih ukrepov fašističnega režima, ki je močno izboljšal življenjske razmere italijanskega naroda. Tako se razvija zdaj prav zdravo italijansko plemo.

Silovite poplave so opustošile precej vasi v daljni okolici Carigrada. Eno manjše mesto in šest vasi je popolnoma odrezanih od sveta. Skoda je ogromna.

V Parizu zanikajo, da bi v Berlinu predlagali načelniku francoskega letalskega štaba, generalu Vuilleminu, sklenitev kakega letalskega pakt.

Vesti 30. avgusta

Rokavski preliv je preplaval 42 let star Anglež Gartner Witzkrof, in sicer v 15 urah in 37 minutah. Zanimivo je, da se je Gartner šele pred štirimi leti naučil plavati.

Osmi mednarodni kongres za znanstveno trgovino se je začel včeraj v Zürichu. Večje število udeležencev je dala Švica in za njo Anglija.

V Alicante je prišel preiskovalni odbor, ki bo proučeval bombardiranje nezavarovanih mest. Odbor bo tamkaj ostal nekaj dni, nato pa bo odšel skozi Barcelono v Toulouse, kjer je stalni sedež tega odbora.

Mednarodna filmska razstava v Benetkah se še ni zaključila. Velike uspehe so do sedaj imeli nemški, ameriški in zlasti francoski filmi, sedaj pa poročajo, da so se postavili s svojim filmom tudi Italijani.

Narodno kmečko zvezo so ustanovili v Mehiki. Vodilne osebnosti te zveze bodo voljene pri splošnem glasovanju. Enake pravice kot jih imajo moški, so dobile tudi ženske.

Blizu portugalske obale se je prevrnil čoln, v katerem je bilo 11 oseb. Sedem jih je utonilo. Triletnico tragične smrti belgijske kraljice Astrid so proslavili v Belgiji. Na grob pokojne kraljice, ki je bila izredno priljubljena med ljudstvom, so neznanci nanosili na stotine šopkov in vencev.

Oboroževanje Združenih držav je postalo neizogibno potrebno. Tako pravi v svojem pozdravnem pismu uradnemu glasilu ameriške mornarice ob 75 letnici, odkar izhaja, predsednik Roosevelt. Združene države ne mislijo na napad, pač pa le na obrambo.

Pogajanja za sklenitev konkordata med Litvo in Vatikanom še niso končana. Zastopnik Vatikanu je odpotoval v Rim poročat sv. očetu o poteku razgovorov.

Silovita nevihta in neurje je divjalo v nekaterih pokrajinah v Litvi. Vihar je porušil več sto hiš. V mnogih krajih so potrgane tudi vse telefonske žice.

Dva električna vlaka sta trčila drug v drugega blizu japonskega mesta Kobe. Deset potnikov se je ubilo, nad 50 pa hudo poškodovano. Nesrečo so zakrivila pakvarjene signalne naprave.

V pristaniških skladiščih v Ostende je izbruhnil požar, ki je uničil mnogo blaga in nad 8000 bal bombaža. Skoda znaša 5 milij. frankov.

Dva mladeniča, ki sta na majhnem čolnu pobegnili iz rdeče Spanije na odprto morje, je našla neka francoska prekoceanska ladja. Mladeniča sta bila že čisto izčrpana, ker jima je pošel ves živež. Mladeniča sta pripovedovala o silnem trpljenju prostovoljcev v rdeči Spaniji.

V Stockholmu sta priletela drž. podtajnik v nemškem letalskem ministrstvu general Minch in šef nemškega letal. štaba general Strumpf.

Čehoslovski poslanik v Londonu Jan Masaryk je včeraj obiskal angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa in ga obvestil o novih predlogih, ki jih je izdelala pariska vlada za rešitev manjšinskega vprašanja na kantonalni podlagi.

Navdušen sprejem so Londončani priredili predsedniku vlade Chamberlainu, ko se je vrnil z nedeljskega odmora. Takoj nato se je Chamberlain posvetoval z lordom Halifaxom, sirom Johnom Simonom in poslanikom v Berlinu Hendersonom o čehoslovških zadevah.

Madžarski regent admiral Horthy je včeraj popoldne prispel po Donavi v Budimpešto. Sprejeli so ga vsi člani vlade s predsednikom Imre-dyem na čelu. Pri sprejemu so bili navzoči tudi člani diplomatskega zbora in madžarske generalitete. Ogromne množice ljudi so regenta navdušeno pozdravljale, ko se je vozil skozi mesto v svoje letno rezidenco v Gödöllu.

Nov sporazum za ureditev trgovine med Italijo ter Japonsko in Mandžukuo je bil te dni sklenjen. Obseg trgovinske zamenjave je določen na podlagi ravnotežja celotne vrednosti italijanskega izvoza na Japonsko in v Mandžukuo po eni strani, in med celotno vrednostjo japonskega in mandžurskega izvoza v Italijo po drugi strani. V tem sporazumu italijanske kolonije niso vštete.

Predsednik francoske republike Lebrun se je včeraj vrnil v Pariz, da bo danes predsedoval izredni ministrski seji.

List sudetsko nemške stranke zanika vesti, da bi pri neredih v Chebu padlo 17 ljudi. Vodstvo stranke je obljubilo, da bo že poskrbelo, da se take vznemirljive vesti ne bodo več širile.

Svojih šest otrok in nato še sebe je umoril v Stuttgartu Hugo Schassberger. Mož se je pred nekaj dnevi ločil od žene in to ga je tako prizadelo, da je kot brezumen začel s kladivom pobijati otroke. Po izvršenem zločinu je pobegnil v svojo delavnico in jo zažgal. Potem pa se je na bližnjem drevesu obesil.

Del grškega brodogradništva bo odplul na obisk k angleški mornarici na Malti. Na admiralski ladji se bo peljal tudi prestolonaslednik Pavel.

Brazilska vlada je sklenila, da se ne bo udeležila mednarodnega delavskega kongresa v Mehiki, ki je vse preveč komunistično pobarvan, kar ni v skladu z duhom in stremljenjem brazilskega delavstva.

5000 centov bombaža so pridelali letos v italijanski pokrajini Salerno na površini 680 ha. Napredek je očividni, kajti lani so pridelali samo 520 centov. Vsa ta zemlja je razdeljena na 560 kmetov.

Bivšega tajnika Leva Trockega so našli ubitega v reki Seini. Truplo je bilo brez glave, vendar pa so nekateri v njem spoznali Rudolfa Clemenca, ki je nedavno iz Pariza brez sledu izginil. Morila sicer niso našli, mislijo pa, da je Clemens postal žrtev GPU.

Svečane igre v Salzburgu so se v nedeljo končale. Letos ni bilo pri igrah toliko tujih obiskovalcev, kakor pretekla leta, vendar pa so Nemci s potrojeno propagando napolnili gledališča z nemškimi obiskovalci. Večji del glasbenih točk je vodil znani berlinski dirigent Vilhelm Furtwängler.

Dnevi „Pax Romane“

Bled, 30. avgusta.

Poročali smo že, da so v nedeljo popoldne udeleženci kongresa »Pax Romane« pod vodstvom g. Verschaveja, dr. Ehrlicha, dr. Fajdige, dr. Czubatyja in g. Schausa v posameznih odsekih razpravljali o nekaterih perečih problemih. Slovani pa so se zbrali v skupni sobi, kjer so bili deležni iz prave posebne pozornosti Bolgari in Ukrajinci iz Amerike. Domenili so se, da bodo kongres »Pax Romane« v letu 1939 organizirali Slovaki v Bratislavi. Zastopnik poljskega starešinstva gospod Mileski in zastopnik Slovakov gosp. Klinovski sta poročala o uspehih, ki so jih doslej pokazale izmenjave akademikov. Dr. Ehrlich je predlagal, naj bi se ustanovila reprezentativna slovenska revija. Zanimiv je bil nadalje tudi predlog, naj bi postala poljsčina skupen slovenski občevelni jezik, postala pa naj bi tudi uradni jezik »Pax Romanec«. Slavia Catholica bo o teh stvareh sklepala v Bratislavi prihodnje leto. Na programu zborovanj, ki bodo prihodnje leto v Bratislavi, naj bo — tako so sklenili zborovalci — največja pažnja posvečena vprašanju o obnovi družine.

Noč na jezeru

Ko se je dobora znočilo — nekoliko po osmi uri zvečer — je zletela proti nebu prva raketa. Po hišah so na oknih zagorele sveče, povsod ob obali pa so zažarele bakle. Raketa za raketo je vedno drugačni barvi razsvetljevala noč in tiho jezersko gladino. Kmalu so se v lepo okrašenih čolnih kongresisti prepeljali na blejski otok k Marijini cerkvi. Akademski kvintet je zapel nekaj Marijinih pesmi, godba je igrala, čolni pa so spet pripeljali na obalo. Kongresisti so se nato zbrali v dvorani »Parkhotela«, kjer je akademski kvintet priredil večer slovenske narodne pesmi. Naša pesem je s svojo bogato lepoto in čustvenostjo navdušila prav slednjega udeleženca. Za našimi so

Huda nesreča kiparja Napotnika

Celje, 29. avgusta.

Križišče poti v Gaberje in na mestno pokopališče pri bivšem Zimekovem marofu v Zavodni je bilo danes okoli 11 dopoldne pozorišče hude nesreče, ki je zadela 50letnega akademskega kiparja Ivana Napotnika iz Zavodne pri Šoštanju, ki je šel s svojim prijateljem učiteljem Bogomilom Gerlancem iz Celja na Teharje, kjer bi moral g. Napotnik prevzeti neka dela. V trenutku, ko sta Napotnik in Gerlanc zapustila pločnik, ki prehaja v cestno, sta pridivila po cesti z več ton težkim vozom podivjana konja, ki sta najbrž hotela zaviti na pot proti Gaberju, pa sta v zadnjem trenutku krenila naravnost po cesti. Napotnik in Gerlanc se nista mogla ogniti in že je zadelo oje voza Napotnika, da je padel pod konje in voz, katerega sta konja vlekla okoli 9 m po cesti do Leskovske mešarje, kjer je Napotnik obležal, konja pa sta zbežala naprej po cesti proti Teharju, kjer so ju popolnoma upehana, ujeli. Napotnik si je zlomil desno nogo pod kolonom, dobil pa je tudi težke poškodbe na glavi in hrbtenici. Njegov prijatelj Gerlanc je imel srečo, da je nekako odskočil v občestni jarek in tako ušel gotovi smrti. O nesreči je bila takoj obveščena reševalna postaja v Celju, ki je bila kmalu na kraju nesreče in odpeljala ponesrečenca v celjsko bolnišnico. Ljudje, ki so videli ves prizor, so se seveda silno ustrašili, vendar so takoj pritekli na pomoč ponesrečenca.

Konja sta last celjskega veletrgovca g. Alojza Mastnaka. Dopoldne je šel hlapec z vozom na celjski kolodvor v skladišče, da bi naložil tovor, ki je pravkar prišel. Ko je hlapec naložil na voz, je privozila na celjsko postajo blizu skladišča lokomotiva, katere sta se konja, kakor zatrjuje hlapec, ustrašila, da sta potegnili in preplašena zdvijala po dovozni cesti mimo železniškega podvoza preko mostu čez Voglajno naravnost po cesti skozi Zavodno. Ljudje, ki so zagledali podivjana konja, so se s strahom ozirali za vozom, ki je odskakoval na trdi cesti, in se etiskali ob pločnikih na ograje, mnogi pa so zbežali na dvorišča hiš, kot bi čutili, da se bo pripetila nesreča. Pri zelenem travniku je odletelo na vozu zadnje desno kolo, tako da je voz še bolj odekakoval, za njim pa se je dvigala megla prahu. Konj se seveda nihče ni upal ustaviti, ker bi vsakdo našel smrt pod njihovimi kopiti ali pa pod vozom. Na srečo ni bilo večera na cesti nobenega avtomobila ali drugega voza, sicer bi bila lahko nesreča, ki bi zahtevala več človeških žrtev.

Po zadnjih vesteh je zdravstveno stanje g. Napotnika nekoliko boljše. Vsi mu želimo, da bi kmalu okreval.

nastopili tudi še Litvanci in Bolgari. V prijetnem bratovskem razpoloženju je nato potekel ves večer.

Ponedeljek

Zjutraj je daroval sveto mašo škof križevski g. dr. Njaradi. Ob 10. dopoldne se je spet pričelo zborovanje, na katerem je zborovalci najprej pozdravil dr. Njaradi, ki je opozoril na prevažno vlogo, ki jo ima delo za cerkevno zedinjenje in na usodno važnost vloge, ki jo ima za krščanski svet Rusija. P. Regont iz Nijmwegena je nato govoril o delovnih metodah in o vplivu komunizma na univerzah. Letošnji glavni slovenski predavatelj pa je bil minister g. dr. Miha Krek, ki je po govoru p. Regonta zborovalce najprej pozdravil, nato pa je prešel k svojemu referatu, v katerem je s svojo znano točnostjo in jedrnatostjo osvetlil problem intelektualne izobrazbe akademika, ki se pripravljajo za uspešno socialno udejstvovanje. Njegov referat je bil sprejet z velikim odobravanjem, priobčila pa ga bo tudi znana francoska katoliška revija »Etudes«.

Popoldne na Brezje

Takoj po kosilu so se udeleženci odpeljali k Mariji Pomagaj, kjer so se zbrali ob čudodelni podobi. Dr. Ehrlich jih je opozoril v kratkem, vzpodbudnem nagovoru, naj tako plodne sklepe kot so jih bili začrtali v tih dneh na Bledu, dejansko izvajajo, da bo iz njih vzrasla njim in njihovim narodom ter sveti katoliški Cerkvi resnična korist. Nato so bile slovesne litanije z blagoslovom. Zvečer je imel o psiholoških in moralnih pogojih za uspešen apostolat še odličen referat kanonik Cardyn.

Sprejem na ljubljanskem kolodvoru

Danes ob pol dvanajstih dopoldne so se udeleženci letošnjega kongresa »Pax Romane« pripeljali v Ljubljano. Na Glavnem kolodvoru jim je bil prirejen pristen sprejem in pozdrav. Na kolodvoru so se zbrala naša društva, organizacije in veliko število občinstva. Zborovalci so se za to pozornost, ki se je niso bili nadejali, vzradošeni prav pristrčno zahvaljevali.

Raznoterosti iz dnevne kronike

Smrt predsednika kluba „Brenšpirit“

Ljubljana, 30. avgusta.

V Ljubljani je neka čudna bratovščina, o kateri so časopisi že večkrat pisali. To društvo nima pravil in ga tudi nikdar niso potrdile oblasti. Vsi člani tega kluba pa imajo neko posebno lastnost, po kateri jih je mogoče spoznati že na prvi pogled. Vsi so namreč veliki delomazneži in rekovni pijanci. Svojih klubskih prostorov nimajo. Največkrat jih je mogoče videti kje za Ljubljano, ko se gugajo pijani ob ograji vsi zaripli in rdeči v obraz. Rednih dohodkov nimajo, temveč se preživljajo z raznimi milodari, za katere nadlegujejo ljudi. Njihovo glavno živilo pa ni poštena hrana, ki bi jo lahko že za dva ali tri dinarje dobili v ljudski kuhinji, temveč gorilni spirit. Čim dobi takle član nekaj drobiža, ga nepremagljivo žene v trgovino z barvami ali kam drugam in za vse kupi denaturiranega špirta, ki se ga potem nalezle do onemoglosti.

To društvo je imelo tudi svojega »predsednika«, ki se je pisal Anton Velkavrh. Po poklicu je bil brezposelni delavec. Ta se je večer popoldne okrog dveh prigušal po Sv. Petra nasipu očitno precej pijan. Tam nasproti Breskarjeve ključavničarske delavnice je zlezal za ograjo pri Ljubljani in legel na precej strmo nabrežje, kjer je kmalu zaspal. V spanju pa se je nenadoma zakotalil po nabrežju in padel čez nasip v Ljubljano. Za trenutek se je zavedel in začel klicati na pomoč. Ljudje, ki se jih je takoj precej nabralo okrog tega kraja, so obvestili stražnika na Marijinem trgu in reševalno postajo. Reševalci so res takoj prišli z orodnim avtomobilom in v kratkem času potegnili tega človeka iz Ljubljane. Ker pa je voda precej plitva, je Velkavrh dobil pri padcu težke notranje poškodbe in naložili so ga na rešilni avtomobil, da bi ga odpeljali v bolnišnico. Zaradi teh poškodb, prevelike množice alkohola in vode, ki se jo je napil pri padcu, pa je Velkavrh že v avtu umrl. Prepeljali so ga najprej v Mestni dom, kjer je truplo ogledala policijska komisija, ki je nato odredila prevoz trupla v mrtvašnico.

Uredba o upravnih pristojbinah za policijsko nadzorno službo pri javnih prireditvah

Belgrad, 29. avgusta. AA. Te dni je notranji minister sporazumno z ministrskim svetom izdal uredbo o upravnih pristojbinah za policijsko nadzorno službo pri javnih prireditvah; po tej uredbi morajo prireditelji plačati določeno upravno pristojbino za vse javne prireditve navedene v uredbi.

Ta uredba je bila neobhodno potrebna. Obveznost plačevanja upravne pristojbine je doslej veljala samo na upravnih področjih Hrvatske in Slavonije, Slovenije, Dalmacije in Vojvodine, toda pobirali so jo v teh deželah v različni višini. Kako velika in neznosna je bila ponekod ta pristojbina, se vidi iz tehle dveh primerov: V Zagrebu je samo neka kavarna plačala na mesec 5735 din, v Splitu se je pa višina upravne pristojbine gibala pri posameznih kavarnah med 2100 in 2900 dinarjev. Pripomniti je treba, da so v Vojvodini upravno pristojbino pobirali celo pri javnih prireditvah na vasi. V nekaterih krajih so morali to pristojbino plačevati celo uradnikom, ki niso vršili nadzorne službe. Pri tem so šli celo tako daleč, da so iz pristojbine podeljevali nagrade uradnikom, na katerih področju te pristojbine sploh ni bilo. Najznačilnejši je primer nekega starešine v 18. okraju v Zemunu in predstojnika mestne policije v Pančevu. Oba sta organa uprave mesta Belgrada in služila pod istim starešino, a oba sta bila deležna pri delitvi upravne pristojbine, medtem ko starešine belgrajskih okrajev niso za nadzorno službo ničesar dobili.

Vse to je dalo pobudo notranjemu ministru, da je dal to stvar proučiti in izdelati enotna določila za vso državo. Po daljšem proučevanju in konzultiranju raznih gospodarskih korporacij, zvez in društev, je notranji minister sporazumno z ministrskim svetom izdal na osnovi čl. 80 zakona o notranji upravi enotno uredbo o pravnih pristojbinah za policijsko nadzorno službo pri javnih prireditvah. Po novi uredbi se bo ta pristojbina pobirala samo na področju uprave mesta Belgrada in na področjih policijskih uprav, to je v Ljubljani, Zagrebu, Banjaluki, Splitu, na Cetinju, v Sarajevu, Novem Sadu, Nišu in Skoplju. V drugih krajih, to je tam, kjer imajo sedež državne krajevne policijske oblasti, to je v mestih s pred-

stojništvu mestne policije, se sme ta pristojbina izterjati šele z dovoljenjem notranjega in finančnega ministra. V krajih, kjer ni državnih policijskih oblasti, se pa ta pristojbina nikakor ne sme pobirati.

Upravne pristojbine bodo plačevali:

1. Prireditelji javnih prireditev, za katere se plača vstopnina (n. pr. gledališče, kinematografske prireditve, varietej, cirkusi, razstave, sejmi, koncerti, nogometne, lahkoatletске, boksarske tekme, rokoborbe, konjske dirke motociklistične in druge dirke).

2. Prireditelji javnih prireditev, za katere se plača nagrada a ne vstopnina (n. pr. vrtjak, tobogan, avtodrom, električni čoln, sejmsko streljanje itd.).

3. Lastniki gostiteljskih obrti, ki poleg svojega rednega poslovanja redno prirejajo za razvedrilo občinstva glasbene prireditve in druge zabave in sicer od 24. ure dalje; kadar pa prirejajo posebne koncerte ali pa ples, plačajo pristojbino za ves čas.

4. Lastniki raznih podjetij, skladišč in drugih objektov, ki zaprosijo za policijsko nadzorno službo (kadar prireditelji sami zaprosijo za asistenco policijskih organov, a ti niso dolžni po svoji uradni dolžnosti to asistenco dati, kakor n. pr. pri raznih sprejemih itd.).

Pristojbina se ne sme pobirati pri predstavah v državnih gledališčih, pri prireditvah Rdečega križa, pri šolskih prireditvah kakršnekolik vrste in tudi ne pri prireditvah, katerih čist dohodek gre v korist bednih, siromašnih in lačnih. Ban lahko oprosti te pristojbine tudi druga človekoljubna društva. Polupravne pristojbine plačajo od države in banovine subvencionirana gledališča. Upravna pristojbina se plača za vsakega pri javni prireditvi z nadzorno službo zaposlenega uradnika splošne uprave ali uradniškega pripravnika sem spadajo tudi policijski izvršilni uradniki, ne glede na položaj in skupino. Ta pristojbina se plača od vsake ure, in sicer od 6. do 18. ure po 8 din na uro, od 18. do 6. ure po 12 din na uro, za zvanikične in sluge (semkaj spadajo tudi policijski agenti in uniformirani organi) pa za vsako uro od 6. do 18. ure po 5 din, in od 18. do 6. ure po 7 din. Lastniki gostiteljskih obrti, ki imajo poleg svojega rednega poslovanja za razvedrilo občinstva tudi godbo, plačajo ne glede na število zaposlenih izvršilnih organov po 5 din na uro, in sicer od 24. ure dalje.

Od izterjane pristojbine gre 25% v podporni sklad policijskih izvršilnih uslužbencev. Takšen sklad se mora ustanoviti pri vseh banskih upravah in pri upravi mesta Belgrada. Ostanek upravne pristojbine se da uslužbencem, ki so vršili nadzorno službo.

Iz policijske torbe

Policija je prejela 26-letnega brezposelnega krojaškega pomočnika Struno Ervina iz Kočevja, ki ga sumijo, da je izvršil nekaj tatvin perila in drugih stvari pri nekem ljubljanskem trgovcu. Aretirana pa je bila tudi neka trgovska pomočnica, ki je iz blagajne svoje službovalke pridno jemala denar in jo tako osušila za precej težkih tisočakov. Usluženka bo romala v zapor, oškodovana trgovka pa bo dobila nekaj denarja nazaj.

Policija pa je dobila tudi več prijav raznih tatvin, ki so se vzdajnem času primerile v Ljubljani. 25. t. m. je bilo na Tyrševi cesti ukradeno Dolniško Antonu novo, črnopleskano kolo, ki je bilo vredno 1500 din. — V zaklenjenem stanovanju Sešek Teresije v Kolodvorski ulici pa se je na neki način splazil neznan zlikovec, ki je odnesel več zlatnine in drugih dragocenosti, tako da je lastnica oškodovana za svojih 9000 dinarjev. — Strnadu Cirilu pa je nekdo sunil z motornega kolesa 1200 din vreden bromzer. Neki ženski v Predovičevi ulici pa je v noči na 26. avgusta nekdo pobral perilo, ki se je namakalo v čeburu. Notri je bilo 9 ruh, 2 beli prevleki za blazino, več moškega in ženskega perila, robci, brisače in serviet v skupni vrednosti 1054 dinarjev.

Na dokaj originalen način pa je hotel priti do denarja 53 letni Znidaršič Vinko, ki je po raznih krajih okrog Stične na Dolenjskem pobiral od lastnikov psov denar in poleg tega prodajal tudi razne »zdravilne« vode. Policija ga sedaj zaradi tega zasleduje.

Drobne iz Kranja

Vlom v slaščičarno Mohor. V noči med soboto in nedeljo, ko je bilo zelo viharno vreme, je bil izvršen v slaščičarno Mohor v Prešernovi ulici vlom in sicer skozi okno na dvorišču. Tatov je moral biti več in so lahko nemoteno opravljali tatvinski posel. Vso slaščičarno so prebrskali. — Zmanjkalo je različnih slaščičarskih dobrot za okrog 900 din. Zaenkrat za tatovi še ni sledu.

9 pevskih zborov z nad 200 člani bo sodelovalo pri velikem cerkvenem pevskem koncertu, ki bo v nedeljo 4. septembra popoldne ob 3 v župni cerkvi v Velesovem. Kakor znano, obhaja božjepotna cerkev v Velesovem 700 letnico obstoja in mnogo, mnogo ljudi je poromalo ob tej priliki k Materi božji v Velesovo. Tudi koncert, ki bo v nedeljo v Velesovem, spada v okvir te proslave, zato se ga naj udeležijo vsi častilci Matere božje in vsi, ki ljubijo lepo petje. V nedeljo popoldne torej v Velesovo.

Obvestila

Da državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani se je priključilo za vpis v I. razred šolskega leta 1938-39 214 učenec in 62 učencev, sprejetih pa je bilo 49 deklet in 48 fantov. Za sprejem so bila merodajna edino le izpričevala in se niso mogli upoštevati nobeni drugi momenti. Pri ocenitvi izpričeval se večšine niso upoštevale. Ravnateljstvo.

Mednarodno priznanje slovenskemu obrtniškomu delu je dala Mednarodna obrtniška razstava v Berlinu, ki se je vršila v mesecu juniju t. l. Na tej razstavi je bilo slovensko obrtništvo v okviru jugoslovanskega paviljona zastopano z lepim številom svojih umetnik izdelkov, ki jih je izvršilo okrog 50 obrtnikov. Na slovenske razstavljalce je odpadla ena častna nagrada in 10 posebnih odlikovanj z diplomami. Da morejo videti in oceniti ročnost in umetnost slovenskega obrtnega dela, ki je bilo pokazano na Mednarodni berlinski obrtniški razstavi tudi onim, ki te razstave niso mogli posestiti, bodo ti predmeti razstavljeni na letošnjem ljubljanskem velesejmu v posebnem paviljonu Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice TJL. Opozorjamo obrtnike in posetnike jesenskega ljubljanskega velesejma na to prireditev, da si jo ogledajo, ker jim bo nudila res posebnosti naše slovenske obrti.

»Slovenski dom« je edini katoliški popoldnevnik!

Andrew Smith:
Bil sem delavec
v Sovjetski Rusiji

»In tvoja žena in njeno zdravje?« je spraševala.

Dejal sem ji, da sem pravkar dobil od žene pismo, v katerem mi sporoča, da ji okolje namokanih žensk, kakršno je v zdravilišču, niti malo ne ugaja in da je zelo nezadovoljna. Te ženske prihajajo v zdravilišče za zabavo in jim ni prav nič. To je prej vlačugališče kakor pa zdravilišče.

Zdaj sem šel čez mero. Brodskaja je zarjavela:

»Pazi na svoje besede in ne pozabi, da si zdaj v pisarni stranke!«

Pomirila se je malo in mi dejala:

»Prav dobro. Ko boš malo premislil vse, kar sem ti povedala zdaj, boš priznal, da imam prav. Tvoj duh se bo potem pobiljšal.«

»Že mogoče, da se bom nekega dne pobiljšal, kakor praviš, a to se zadržno ne bo zgodilo v tej državi.« In pri teh besedah sem šel od nje.

XXXVI. POGLAVJE.

Novi prijatelji.

Nekaj dni po zborovanju v Elektro-zavodu sem šel po hodniku, ko sem nenadno začutil, da me je nekdo prijel za ramo. Bil je mehanik L... Pogosto sem ga videl v tovarni in na zborih, toda nisem z njim še nikdar govoril.

Yrgel je okoli sebe nezaupljivo pogled, potem pa je začel govoriti.

»Tovariš Smith, zelo se zanimam za te. Občudoval sem tvoj pogum na zadnjem zborovanju. Res, osupnilo me je, kako si drzneš povedati vse, kar misliš, tako odkritosrčno in neomajno. Slišal sem že veliko o tebi. Mislim, da zdaj vem dovolj, da ti lahko popolnoma zaupam. Naj ti stisnem roko in ti čestitam za to, kar si dober, pošten in vnet komunist ter zraven še nepodkupljiv človek.«

Prijateljsko sva si stisnila roko. Bil sem srečen, da sem nazadnje le našel člana stranke, ki mu je srce utripalo kakor meni in ki ni koratil po brazdah tistega klavrnega uradnikarstva.

Vprašal me je, če se mislim vrniti v Združene države.

»Seveda,« sem odgovoril. »Kdo za vraga pa bi se mogel sprijazniti z redom kakor je ta? Moji ženci so na koncu. Ženi je vedno slabše. Tu je socializem za večne čase pokopan.«

»Srečen sem, ko vidim, da se boš vrnil v Ameriko. Ko boš tam, nikar ne zamudi, da ne bi povedal resnice o tem, kar si videl tukaj. Saj boš storil tako, kajne, že iz usmiljenja do ubogega ruskega ljudstva, ki ga ta jarem duši? Naj ves svet ve, kaj se godi tukaj. Nič se ne boj, saj ne boš sam v tem boju. Veliko jih je, ki čutijo kakor ti, veliko v vrstah stranke same.«

Ustavil se je, previdno preiskal s

76 pogledom vso okolico, potem je nadaljeval:

»Tisti med nami, ki mislijo kakor ti, so na skrivaj člani nekeke zveze. Po vsem ozemlju Sovjetske Rusije so skupine takih zvestih tovarišev, ki so pripravljeni žrtvovati svoje življenje, če bi bilo treba, in se bojevali proti uradnikarstvu, ki duši našo drago domovino. S svojim pogumom in poštenostjo si vzbudil v nas zaupanje vate. Smatramo te za neustrašivega branilca naših rojakov, siromakov, ki jih tlačita stiska in zatiranje. Prosimo te, da bi se udeležil katerega našega skrivnega sestanka.«

Toplina, s katero je govoril ta novi prijatelj, me je globoko ganila. Preprostost in odkritosrčnost njegovih besed je odmevala v meni kakor sladka godba. Nazadnje sem le našel nekoga, komur bi se lahko zaupal in z njim sodeloval.

Dal mi je naslov, kam naj pridem naslednji dan, toda hkrati mi je priporočil, naj pridem tja sam in naj živi duši ne povem, kam grem. Povedal mi je, da bom na tistem naslovu dobil nadaljnja navodila, kam naj se obrnem. V nasmehu mi je še priporočil, naj prinesem s seboj tudi sumko, vrečo za živila, ker bomo morda sli nabirali gobe.

S tesnobo v srcu sem pričakoval naslednjega dne. Povedal sem ženi, da pojdem nabirat gobe. Vzel sem vrečo in stopil na tramvaj, ki je peljal proti omenjeni hiši.

Ko sem prišel tja, me je osupnilo, ko sem med zbranimi ljudmi spoznal precej članov stranke, katere sem neprenehoma srečeval v tovarni.

Zadrževali so svoje navdušenje, zakaj treba je bilo paziti, da ne bi vzbujali pozornosti zunanjih ljudi s hrupom. Zbrali so se okoli mene in mi s toplim sočutjem stiskali roke.

»Tak si le prišel, tovariš Smith! Dolgo smo te opazovali. Ti si naš mož!«

Dali so nam potrebna navodila, kako naj pridemo na dogovorjeno zbirališče. Da ne bi jaz izgubil poti, so mi navodila napisali na listič.

Drug za drugim smo v razmaku petih do desetih minut zapuščali hiši, kjer smo se bili zbrali. Jaz sem moral sesti na tramvaj do določenega mesta, potem pa iti skozi gozd do drugega določenega kraja, kjer mi bodo povedali natančno, kje se dobimo.

V tramvaju sem opazil še dva člana naše skupine, toda nisem z ničemer pokazal, da bi ju poznal. Na določenem kraju sem dobil drugega tovariša. Po več kakor uro koračenja sva dospela skozi gozd nazadnje na mesto, kjer bi moral biti sestanek.

To je bilo sredi zaraslega gozda ob potoku. Okoli nas so prepevali ptice, tovariš L... pa je začel sestank z nekaj ganljivimi besedami. Bile so preproste, nič ropotačije in nabuhle kakor tiste, ki smo jih tolikokrat morali poslušati. Prav zaradi tega so nam njegove besede segle naravnost v srce. Vsakdo izmed nas je čutil, da nas čaka neizogibna smrt, če bi vzbudili zunaj tudi najhujši sum, zakaj se zbiramo.

Prvič sem se čutil tesno in do kraja zvezanega z misljenjem tovarišev v revolucionarni Rusiji. Ta sestanek me je spominjal naših shodov v podzemljih za junških pohodov Palmerjevih po Združenih državah. Toda nevarnost tam je bila tedaj neskončno manjša kakor pa zdaj v Rusiji...

L... je začel:

»Tovariši! Izvedli smo sklepe, katere smo sprejeli na zadnjem sestanku. Pripeljali smo vam tovariša Smitha.

Od tu in tam

Da se pri Hipotekarni banki ustanovi podporni sklad, v katerega bo vložena kot prva vsota 50.000 din, je bilo soglasno sklenjeno na včerajšnji seji glavnega odbora Jugoslava. Ta podporni sklad bo služil za pomoč najsiromašnejšim delavcem. Za tem je bila seja zaključena, prihodnja pa sklicana za jutri ob devetih. Včerajšnji in današnji seji predseduje minister za socialno politiko Dragiša Cvetković.

Pod naslovom »Hrvatski predsednik« objavljajo »Daily Telegraph« članice, v katerem nekdo od daleč takole piše: »Dr. Maček, voditelj Hrvatske, ki je izdal skupen manifest s srbskimi opozicijanci, v katerem obsoja vladu dr. Stojadinovića, je izredna balkanska osebnost. Hrvati ga obožujejo in ga zmerom nagovarjajo s »predsednikom«. Dr. Maček je prijazen človek manjše postave z osivelimi lasmi in brki. Njegov »predsedniški« dvor je skromna majhna hiša blizu Vseučiliškega trga v Zagrebu. V opremljeni sobi, kjer sprejema obiskovalce, nosi srajco z odprtim ovratnikom, volnen džemper in zmečkano obleko in najbrž najslabši par čevljev, ki krasi katerega evropskega državnika. Dr. Maček neprestano kadi in si sam zvija cigarete iz zlate tobaknice, na kateri je vrezljan veliki M. Čeprav so njegovi pristaši večinoma kmetje, je on sam bivši častnik Avstro-Ogrske vojske in mislim, da se mu toži po Habsburgovcih.«

Prepovedan je izvoz madžarske in naše živine, svežega mesa, surovih kož, volne, slame, sena itd. v Grčijo. Za to prepoved se je odločilo grško kmetijsko ministristvo zaradi nalezljivih bolezni, ki so se zadnje čase pojavile v nekaterih okrajih na Madžarskem in tudi pri nas. Prav tako je prepovedano izvažati madžarsko živino, predelane mesne izdelke, slamo, seno, volno, kože itd. tudi iz onih madžarskih okrajev, kjer se dozdaj slika v parkljavka še nista pojavili, to pa le v tem primeru, če bi ti izvozni artikli ali preko onih jugoslovanskih banovin (dravske, savske, vrbarske, drinske in donavske), kjer so se te nalezljive bolezni že tudi razpasle.

Združeno krojačev v Belgradu je ustanovilo nabavljeno in prodajno združenje. Pravila te združenja so že potrjena in bo združenje v kratkem začelo poslovati. V krojaški obrti bo to prvi začetek belgradskega združenstva. Krojači iz Belgrada so zadnje čase uvideli, da si morejo zboljšati svoj položaj le na ta način, če se organizirajo in ustanove tudi svoje združenje. Do ustanovitve te združenja najbrž še ne bi prišlo, če se ne bi zanjo toliko potegovali ekoraj brezpravni krojaški mojstri in njihovi pomočniki, ki žive na periferiji Belgrada. Teh je okoli 1500. Vsi so si edini v tem, da bodo le na združni podlagi mogli konkurirati velikim trgovinam in prodajnicam izdelane krojaške robe.

Prvi turistični tečaj ministrstva za telesno vzgojo za plezanje in reševanje v gorah, ki se je vršil na Pohorju, je končan. Tečaj je obiskovalo 19 učencev pod vodstvom strokovnega referenta ministrstva Janka Kavčiča. Tečajniki so pod vodstvom naših najboljših turistov gg. Jože Čopa, dr. Mihe Potočnika, inž. Avčina, dr. B. Breclja in Modica dobili potrebno izobrazbo za vsako turistično in reševanje ponesrečenih turistov.

Ustavljena je letalska zveza med Zagrebom in Dubrovnikom, pa le za leto, ker je sezona končana. Z letalom je letos iz Zagreba v Dubrovnik potovalo razmeroma precej ljudi, tako da vzpostavitev te letalske zveze ni bila zastoj. Včeraj je v letošnji sezoni zadnjakrat letelo letalo iz Dubrovnika v Zagreb.

Ukradene dokumente je vrnil v poštni nabiralnik tat Ivan Kolenko, mesarski pomočnik iz Zagreba. Zmaknil jih je bil brivskemu pomočniku Kuzmanu Bajiču s povrsnikom vred, ko je sedel v gostilni. Ta pomočnik se je v gostilni vselej počutil kot doma in zato tudi ni pazil na svoj povrsnik, ki ga je v gostilni brezskrbno obesil na kljuko. Najbrž mu še nihče ni nikdar ničesar ukradel, da je toliko zaupal na poštenost vseh tistih, ki so zahajali v to gostilno. Ko je zadnjič sedel v gostilni in se brezskrbno razgovarjal z nekim drugim gostom, je prišel in se vsedel za so sednjo mizo mesarski pomočnik Ivan Kolenko, ki pa je kmalu vstal in spet odšel. Z njim je odšla tudi suknja brivskega pomočnika, v kateri so bili tudi razni dokumenti. Ko je kmalu potem hotel oditi proti domu tudi Bajič, je zapazil, da mu je nekdo zmaknil suknjo. Pomagalo ni nič, moral je brez suknje domov. Ni se pa malo začudil, ko mu je drugi dan poštar prinesel vse dokumente nazaj ter mu pojasnil, da jih je dobil v poštnem predalu. Res velikodušen tat!

Na konferenci mednarodnega lahkoatletskega odbora, ki bo v Belgradu med deveto balkaniado, bodo na dnevnem redu tale važna vprašanja: 1. uvedba desetboja in tek na 3000 metrov z zaprekami na spored balkaniade kot stalnih disciplin; 2. med diska (grški slog) naj se izloči iz sporeda balkaniade; določitev stalnega programa balkaniad; 4. balkanski rekordi in rekorderji; 5. odločitev o podelitvi mandata za prireditve desete balkaniade leta 1939. Romunija bo na tej seji predlagala, da se ji prepusti organizacija desetboja balkaniade prihodnjega leta.

Nekaj novih telefonskih zvez je bilo odprtih po odloku poštnega ministra med Jugoslavijo in bivšo Avstrijo. Med drugimi je bila uvedena telefonska zveza med Belgradom in Leibnizom, kjer bo stal trinitutni telefonski razgovor 4.65 zlatih frankov, dalje Gornja Radgona-Leibniz in Bohinjska Bistrica-Podrošica (Rosenbach na Koroskem) za telefonski razgovor treh minut 1.50 zl. frankov, Ljubljana-Sveta Kri (Heiligenblut), Maribor-Sirnig in Maribor-St. Florian po 3.45 zl. frankov, ter Slovenj Gradec-Pilberk, Store-Wolfsberg in Tržič-Millstatt po 2.70 zl. frankov.

Mleko se je te dni podražilo v Belgradu. Ceno so dvignili kmetje, ki zalagajo našo prestolnico z mlekom. Prodajajo ga zdaj po tri dinarje za liter. Podražitev mleka utemeljujejo kmetje s tem, da je letos živinske krme zelo malo in da se je tudi seno, ki ga morajo po mnogih krajih kmetje sami kupovati, zelo podražilo. Zato tudi mleka ne morejo dati po takšni ceni kot dozdaj.

Načrt za nakup 470 novih vagonov so izdelali v prometnem ministristvu. Ti vagoni so potrebni za normalno in ozkotirne železnice. Ne bodo pa samo potniški pač pa tudi poštni in tovorni, za prevoz petroleja in drugih tekočin, za prevoz mesa itd. Nekaj vagonov bodo naredili doma po raznih večjih in manjših tovarnah za vagone, večino njih pa bodo kupili v Italiji in nekaj tudi na Poljskem.

Po Slovenskih goricah

„Goriški pevci so zapeli...“

Že spet prihaja jesen v naše gorice. To nam kajpak vsako leto oznanjajo ob Jernejevem goriški pevci — klopoci. Res, vesel je sedanjí pogled po naših romantičnih goricah, ki nam čez dober mesec dni obetajo obilno trgatve. Tega se vselej zlasti vinogradniki. Zadnje dni pa je naše vinogradnike zaskrbelo pogosto deževje. Upamo, da se bo vreme skoraj spremenilo, da bo grozdje dozorelo ob sončnem vremenu.

Sadna kupčija

Sadna kupčija se razvija v vedno večji meri. Stalno se pojavljajo tudi po najmanjših krajih novi nakupovalci in mešetarji, ki hočejo priti seveda do lepega zaslužka. Trgovci so pričeli v zadnjem času sadje slabo plačevati. Tako se je dogodilo, da so po medsebojnem dogovoru znižali ceno v enem dnevu od 2.80 din na 2.40 din in še celo nižje, dočim sami zaslužijo pri enem kilogramu do 1.25 din. Znano je, da je nastalo pretekli teden v Nemčiji pomanjkanje sadja in ga nemški trgovci že plačujejo po 25 nemških mark za 100 kg. Dogodilo se je, da je sadni mešetar v enem okolišu v dveh tednih zaslužil 12.000 din. Sadej je nakupil po 2—2.10 in do 2.25 din za kg, prodajal pa po 3.50 din, kar znači pri velikih množinah preve-

tega in prodanega blaga ogromen dobiček. Podobnih primerov, da mnogi na račun kmetu bogate, je dosti. Pretekli teden so plačevali jabolka v Svecini pri Mariboru po 3 din, v Sv. Lenartu v Sv. gor. po 2.90 do 2.95 din, postavljeno na žel. postajo v Ptuj 3 din, v Gor. Radgoni 2.85, pri Sv. Benediktu po 2.75, Sv. Ana 2.80, Sv. Bolefink pri Središču le po 2 din, in v Murskem Središču in Čakovcu po 1.50 din kg. Ta razlika cen pomeni, da je združna organizacija v posameznih krajih znatno zboljšala ceno jabolkom v korist pridelovalcem — kmetom. Delavnost združne organizacije predvsem ne gre v prilog posameznim trgovcem, ki trošijo laži, češ da je nemška marka padla in zaradi teh neutemeljenih govoric znižujejo cene sadju v svojo korist. Nadalje silijo kmete, da trgajo negodno zeleno sadje, ker vidijo, da se cena zelo dviga. S trditvijo, da bo cena jabolk zaradi marke kmalu padla, hočejo premostiti sadjarje in seveda še več zaslužiti. Tako se je dogodilo, da so na kolodvoru v Mariboru zavrnili dva vagona jabolk, ker niso bila zrela in za izvoz dobra.

Sadjarje pozivamo, da postanejo pri poskusih tovrstnega izkoriščanja previdnejši. Obalah pa naj poskrbe, da se to ne bo več ponavljalo, ker kvari kmečke koristi na račun trgovcev »dobičkarjev«, na drugi strani pa nam izvažanje neugodnega sadja jemlje ugled v svetovnem trgu tudi za bodoča leta.

V kopalnih hlačkah sta se podala v Belgrad

Doma so mislili, da sta utonila v Dravi

Maribor, 29. avgusta. Veliko pozornost je vzbujala v Mariboru včeraj novica, da sta utonila v Dravi dva mlada fanta. Dopoldne je namreč prišla na policijo — kakor smo že v današnjem »Slov. domu« poročali — vsa obupana tkačka Terezija Rezman ter je dejala, da pogreša svojega 19 letnega sina Josipa, ki se je podal v soboto popoldne v Kärferjevo kopalnico. V družbi 18 letnega brezposelnega natakara Arturja Jana se je Rezman odpeljal v modro pobarvanem čolniku po Dravi. Oba fanta sta pustila obleko v kopalnici v kabini, s čolnom pa sta izginila ter se nista več vrnila. Ker so našli zvečer obleke v ka-

bini, so bili vsi prepričani, da sta se fanta v deroči Dravi prevrnila in utonila. Danes dopoldne pa je prišlo iz Ptuja poročilo, da se nahajata oba fanta tam čila in zdrava. Nameralava sta odpotovati iz Maribora v Belgrad, kjer sta mislila, da bosta dobila službo. Že v Ptuj pa sta se ustavila ter ostala tam pri sorodnikih. Oba sta bila namreč oblečena samo v kopalno obleko, ker sta drugo obleko pustila v Mariboru v kabini. Med potjo v Ptuj jima je šele padlo v glavo, da v Belgradu ne moreta iskati službe v samih kopalnah, pa sta se zaradi tega ustavila v Ptuj pri sorodnikih in se bosta sedaj vrnila nazaj v Maribor.

Lov za tatinskim cigančkom

ki je imel rad zlatino

Kamnik, 30. avgusta. Se imamo v spominu mladega cigančka Marijana, ki se je predlansko leto dolgo zadrževal v Kamniku in okolici ter vsakogar nadlegoval za milodare. Na človeka je napravil vtis, da je ves garjev ali pa trpi za težko kožno boleznijo. Rodbinsko ime mu je Kariš in je bil rojen leta 1926 v Tolminu, kamor je bil že večkrat izgnan iz naše države, a so mu naši kraji tako všeč, da se je zadnjič čas zopet vrnil.

V nedeljo okrog 1. je prišel ves spehan na orožniško postajo Gams Peter, sin posestnika v Mekinjah, in povedal, da jim je zmanjkalo iz stanovanjske zlate ura. Sum je padel takoj na malega cigančka, ki se je dopoldne klatil po Mekinjah. Orožniška patrila je odšla takoj na lov, da izsledi cigančka. Istočasno je šel na prežo tudi mestni stražnik Zabavnik in se s kolesom odpeljal proti

Podgorju. Med potjo je srečal občinskega tajnika iz Komende g. Riharja, katerega je vprašal, če je videl kakega cigančka. Dobil je pojasnilo, da ga je videl na poti iz Podgorja proti Kržu. Stražnik je vožnjo pospešil in kmalu sta bila skupaj z mladim tatovičem. Odvedel ga je na orožniško postajo.

Pri preiskavi so dognali, da je ciganček ukradel zlato uro, zlato verižico, zlat prstan in denžnik. Verižico je prodal med potjo za 50 dinarjev, od katerega zneska je imel še dva kovača. Ni pa nikakor hotel izdati, kje je denar zapravil in komu je prodal verižico.

Že v tako zgodnji mladosti je pokazal, da bo postal pravi poklicni tat in da bo delal oblastem še mnogo preglavic. Oddali so ga v občinski zapor, odtod pa bo zopet izgnan v svojo pristojno domovino.

Obsojeni strahovalci s Ptujkega polja

Maribor, 29. avgusta. V sobotnem »Slov. domu« smo obširno poročali o razpravi, ki se je vršila v soboto dopoldne pred okrožnim sodiščem proti rokvnjaški tolpi iz Osluševev. Razprava je trajala v soboto od 9 do 14 ur in se ni končala. Sodbo je namreč sodišče razglasilo šele danes opoldne. Zopet so pripeljali tolpo v razpravno dvorano ter je predsednik senata dr. Turato razglasil sledečo sodbo: Franc Korpar se obsoja na 6 let robije, trajno izgubo častnih pravic ter na povrnitev škode; Ivan Bezjak 3 leta robije, 5 let izgube častnih pravic; Franc Marin 2 leti robije, 3 leta izgube častnih pravic; Jakob Preac 6 mesecev strogega zapore, 2 leti izgube častnih pravic; Marija Preac 1 mesec strogega zapore, ki pa ga je prestala v preiskavi; Ivan Kukovec 8 mesecev strogega zapore, 2 leti izgube častnih pravic; Martin Cajnik 1 mesec strogega zapore; Janez Emeršič je bil oproščen.

Izza naših meja

Nesreči v rudniku. V Krapinskem rudniku v Istri sta se v dobrih desetih dneh zgodili dve hudi nesreči, ki sta zahtevali dve smrtni žrtvi in osem hudih ranjenih. Po prvi nesreči sta zaradi posledic umrli Tomo Juršič in še en tovarš, pri drugi pa je izgubil levo nogo Josip Brnšič. Nesreče v Krapinskem rudniku so, kakor smo že poročali, zelo pogoste.

Komisar v Kmetijski posojilnici v Lokvi. Uradni list je objavil odlok, po katerem sta bila upravni in nadzorni odbor Kmetijske posojilnice in hranilnice v Lokvi razpuščena. Inspektorat za kredit in hranilne vloge je na njih mesto imenoval izrednega komisarja, in sicer Gastona Slatapera, za člane nadzornega odbora pa domačine Antona Muho, Andreja Škabra in Andreja Stoparja. Večina kmetijskih hranilnic in posojilnih zavodov in zadrug po Goriskem in Tržaškem ima že svoje komisarje.

Kazni zaradi tihotapstva volne. Kakor je znano, je država odredila, da se mora vsa volna izročiti preko občine državi, ki je letos to volno odkupovala po 7 lir za kilogram, dočim je bila cena lani nižja in je znašala od 3.50 do 5 lir za kilogram. Ker je dejanska vrednost volne večja, so pričeli nekateri kljub zapretem strogo kaznim z njo pod roko trgovati. Ko je oblast za to izvedela, je prišla nekaj kmetov, ki so bili nato kaznovani na globo po 300 lir. Mnogo kmetov pa je bilo ovađenih sodišču, ker so volno zatajili in je niso izročili pooblaščenim državnim organom.

Odredbi glede prijavljanja žita. Na občinskih deskah in na drugih vidnih mestih vise letaki, ki govorijo o dolžnostih kmetov pri prijavljanju žitnega pridelka oblastem. Vsebinska teh letakov je bila tudi prečistana pred cerkvami, poleg tega so dobili stroga navodila v tem smislu tudi lastniki vseh malitnic. Po tej odredbi je dolžan vsak kmetovalec najkasneje v desetih dneh po žetvi javiti točno površino z žitom posejane polja in po malitvi točno količino pridelka. Vsak potetopek teh navodil ima za posledico visoke kazni, ki znašajo pri lastnikih malitnic do 2000 lir. Oblasti bodo po dobljenih prijavah določile mero žita, ki ga mora vsakdo predati državi, oziroma obdržati zase in za družino. Vse priave zbira pokrajinski nadzornik za poljedelstvo.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	temperatura v C°	relativna vlažnost	Veter	Pada
					(smernost, jakost)	vine
						m/m
						vrsta
Ljubljana	754.7	20.5	14.0	90	5 SW ₁	0.5 dež
Maribor	753.2	20.6	9.0	90	5 SW ₁	— —
Zagreb	755.4	21.0	15.0	8	10 SW ₂	0.8 dež
Belgrad	754.7	29.0	15.0	80	6 0	7.0 dež
Sarajevo	756.1	22.0	12.0	60	6 0	0.1 dež
Vis	753.8	20.0	14.0	95	5 S ₂	18.0 dež
Split	754.5	25.0	16.0	70	6 SSE ₃	0.2 dež
Kumbar	754.3	26.0	18.0	80	10 E ₂	9.5 dež
Rab	747.9	20.0	15.0	80	10 0	9.0 dež
Dubrovniki	753.7	24.0	16.0	80	3 N ₂	6.0 dež

Vremenska napoved: Nestanovitno vreme, deževalo bo v presledkih.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo do 9. ure popolnoma, nato pa večinoma oblačno ves dan. Popoldan je padlo nekaj kapljic dežja, ponoči pa je rahlo deževalo med 21. in 22. uro in po polnoči.

Koledar

Danes, torek, 30. avgusta: Roza Limanska. Sreda, 31. avgusta: Rajmund.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Marijin trg; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. bo v operi slavnostna predstava, in sicer v ponedeljek, dne 5. septembra ob pol 9. Peta se bo Gotovčeva opera »Ero z onega sveta«.

Opozorjamo na razpis gledališkega abonmaja za sezono 1938-39.

Vsem naročnikom „Luči“!

Izšla bo 1. številka »Luči« v ogromni nakladi in v vsaki vsebini. Prosimo vse gg. katehete in poverjenike, naj se pri plačevanju naročnine za »Luč«, kakor tudi za zaostala plačila »Luči« in »Vrtca« do 10. številke letnika 1937-38, poslužujejo izključno samo polnočnice za »Luč« št. 17.993. Novi letnik »Vrtca« pa naj se plačuje samo na polnočnice »Vrtca« 10.470. Obe polnočnici bosta priloženi 1. številki vsakega lista!

Obleka za siromake. V sredo bo pred Vodnikovim spomenikom zopet postavljena stojnica mestnega socialnega urada. Urad bo tam sprejemal obleko, perilo, obutev, posteljnino in drugo blago za mestne reveže. Občane vabi mestno socialno eksterstvo, da pošljejo obilo odloženega blaga tja. Kdor blaga ne more tja poslati, naj sporoči mestnemu socialnemu uradu ustno, pisмено ali telefonično svoj naslov, in urad bo poslal po blago svojo uslužbenca. Darovano blago hrani urad v skladišču in ga deli potrebnim siromakom, ki so hvaležni za vsak dar.

Slovenska scena mladih prireditelj v proslavo kraljevega rojstnega dne akademijo v nedeljo 4. septembra ob 20.30 v dvorani bežigradske narodne šole. Ker bo to edinstvena prireditev v Ljubljani, opozarjamo že danes vse kulturno javnost nanj. Sodelujejo: gg. Valči Heybalova, sopran, članica ljublj. opere, gg. Ferdo Lupša, bas, član ljublj. opere; Mirko Dolničar, bariton; Stanek Prek, kitarist; Emil Frelj, Bežigradske pevski zbor in skupina SSM.

Redni pregled novih motornih vozil bo ob 11 v petek, dne 2. septembra v Ljubljani pri Upravi policije v Šubičevi ulici 5. K temu pregledu je pripeljati tudi motorna vozila, ki iz kakršnegakoli razloga letos še niso bila pregledana, dalje tudi one avtomobile in avtomobile, ki služijo za javni promet (avtotaksi), pa za drugo poltelje še niso pregledani in odobreni za javno rabo. Po 2. sep. se ne bodo vršili več redni tedenski pregledi. Uprava policije v Ljubljani opozarja prizadete lastnike, da se po točki 18. čl. 36. uredbe o zaščiti javnih cest z nepregledanimi vozili ne sme obratovati.

Operna pevka Zinka Kunc-Milanov je ponovno gostovala na dunajski Državni operi in pri slavnostnih igrah v Salzburgu. Na enem teh gostovanj je dobila naslednjo oceno: Na čelu vseh pevcev stoji Zinka Kunc-Milanov, ima izredno izdaten, topel sopran, katerega razvije prosto in lahko preko vseh moči zbora in orkestra. Njen glas je velik in ima svojo možnost, da posreduje med zemskimi in nebesnimi regijami. Ga. Zinka Kunc-Milanov gostuje v naši operi v soboto, dne 3. septembra ob 20 v naslovni vlogi opere »Giacinta«. Opozorjamo, da bo gostovala gospa umetnica samo ta večer. — Vstopnice so v predprodaji od četrta dalje pri dnevnih blaginjah in operi.

Vpisovanje v šolo Glasbene Matic Ljubljanske bo v dneh 1., 2. in 3. septembra od 9.—12. in od 15.—17. Gojenci naj se zgledajo v spremstvu staršev, odnosno njih namestnikov. Predložiti morajo zadnje šolsko spričevalo in stanovski izkaz, ki ga dolo v pisarni. Dosedanji gojenci naj predložijo tudi zadnje spričevalo šole Glasbene Matic. — V šoli se poučujejo vsi teoretični predmeti, dalje solopetlje, klavir, vsa godala in pihala ter harmonika in letos na novo tudi kitara. Pogoji so nabiti v veži poslopja in so popolnoma isti kakor v minulnem šolskem letu. Redni pouk se prične dne 7. septembra. Ravnateljstvo šole in odbor Glasbene Matic vabita starše, da vpišejo svoje otroke v najstarejšo in najbolj renomirano glasbeno šolo v Ljubljani, saj je šola Glasbene Matic nekaka pripravnica za vstop v drž. konservatorij.

Državni konservatorij v Ljubljani vpisuje od 1. do 7. septembra t. l. dnevno od 9. do 12. Na konservatoriju se poučujejo vsi glasbeni predmeti od prvih početkov do popolne umetniške izobrazbe. V učiteljski zbor je letos na novo imenovan absolventka visoke šole in pedagoškega oddelka državne muzičke akademije v Zagrebu gg. Majda Lovšetova. Ravnateljstvo opozarja na pouk orkestralnih instrumentov. Poučujoče se vsa godala in pihala in absolutni teh predmetov dobijo naprej namestitve v raznih orkestrih. Podrobnosti so nabite v veži zavoda.

Vse ljubljanske mešane in moške zore vabimo na proslavo kraljevega rojstnega dne. V ta namen sklicujemo vajo vseh zborov v sredo, dne 31. avgusta, ob 20. v Hubadovo pevsko dvorano Glasbene Matic. Udeležba obvezna. — Uprava Hubadove župe.

lepem vzgojnem delu žrtvovala za kraljestvo božje ter v sreih otrok naših izseljencev gojile ljubezen do materinega jezika, do njihove domovine in države. Vpis se bo vršil zaradi zakasnitve dovoljenja nekoliko pozneje kot pa ostale srednje šole.

Amerika ali Avstralija?

Po zmagi Avstralije nad Nemčijo pride Avstralija v finale z Ameriko dne 2., 3. in 5. septembra v Philadelphiji. Zanimanje za to srečanje je ogromno. Privrkat po letu 1927 se bo finale za Davisov pokal odigral v Ameriki. Pričakujejo, da bo ta boj, ki se bo vršil na prostoru Germantown bricket kluba, prišlo gledat 30.000 ljudi in da bodo vstopnice že prve tri dni razprodane. Vprašanje je, ali bo Ameriki uspelo zmagati. Amerikanci imajo veliko nado v Budgeu, ki je premagal Quista in Bromwicha. Vprašanje pa je, ali je mladi Riggs Avstralec dorasel, ravno tako pa je vprašanje, ali bosta Budge in Maco uspela v doblu.

Privrkat so se srečali v finalu za Davisov pokal Amerikanci in Avstraleci leta 1905 v Londonu, kjer so Amerikanci Larned, Ward in Wright dobili proti Avstralcem Brookessu, Wildingu in Dunlopju z 5:0. Naslednje leto so Amerikanci v Remportu dobili s tesno zmago 3:2. Leta 1908 pa je Avstralija v Melbourneu premagala Ameriko s 3:2 in leto pozneje je Amerika v Sidneyu zopet s 5:0 izgubila. Pred vojno je bilo leta 1914 še eno srečanje, kjer je Avstralija s 3:2 dobila.

Po vojni se pojavi Tilden, ki je v družbi Johnstona v Oaklandu iztrgal Avstralcem pokal z 5:0. Leto pozneje so Amerikanci v Forest Hillsu pokal obdržali z zmago 4:1 ter naslednje leto ravno tako z istim rezultatom. Sedaj sledi dolg premor, ker Avstraleci se niso vse do leta 1932 udeležili tekmovanja. Šele leta 1932 sta se Amerika in Avstralija v Philadelphiji zopet srečali, kjer pa je Avstralija z 5:0 podlegla.

Leta 1934 so se Avstraleci in Amerikanci srečali na nevturalnih tleh v Wimbledonu. Senzacija tega srečanja je bila, da so Avstraleci, ki so že vodili s 2:0, izgubili z 3:2. Tu je za nastopil Quist. Naslednje leto so Avstraleci zopet izgubili, dočim so leta 1936 za spremembo dobili. Iz naslednjega vidimo, da so si Amerikanci osvojili pokal devetkrat, Avstraleci pa štirikrat. To srečanje, ki je po številu petnajst, ves teniški svet, pa tudi drugi, z velikim zanimanjem pričakuje, kajti Budge in Bromwich, oba sta v odlični formi in iznenadenje ni izključeno.

Učiteljske šolske sester v Mariboru

Vsem mnogostevilnim prosilkam, ki so poslale svoje priglaske za vpis v I. letnik učiteljske, javlja zavod, da prosvetno ministristvo za letos ne dovoljuje sprejema in sicer zgolj iz razloga, ker čaka še mnogo učiteljic namestitve. Pač pa je ministristvo dovolilo, da sprejema zavod v I. letnik učiteljske učence, ki se bodo posvetile redovniškemu poklicu. Obsežen delokrog med mladino v domovini, pa tudi izven Jugoslavije, tako v Severni in Južni Ameriki, nujno kliče novih, mladih delavk v šole vseh vrst, v internate, k ubogim in zapuščenim otročičem, kakor tudi na misijonska področja. Zlasti v Južni Ameriki čakajo še neizorana polja semena krščanske kulture. Upoštevajoč veliki razmah in pestri vzgojni delokrog kongregacije, je g. prosvetni minister rad dovolil, da zavod otvori I. letnik za redovne kandidatkinje. S tem je omogočil, da si bodo mogle šolske sestre vzgojiti in izobraziti za vsa mnoga delovna področja potrebnih mladih moči, ki se bodo v pre-

Veliki Smaren - praznik pariških Slovencev

Slovincem v Franciji je potreben misijon

Pariz, avgusta. Kakor proslavljajo razne pokrajine v domovini praznik njihovega patrona, tako imajo tudi pariški Slovenci svoj praznik, praznik Marijinega Vnebovzetja. Že nekaj let ga praznujejo, slovensko domače in slovensko. Nekako pred 3 leti je začel z organiziranjem naših ljudi v tujini g. Orešnik, ki je med našimi ljudmi tako priljubljen. Težavno je bilo njegovo delo iz početka. Prvič jih je prišlo le kakih 20, drugič že okrog 50, lansko leto je bilo število že dokaj visoko, saj jih je prišlo okrog 100. In če se jih je letos na Gravellu, blizu Pariza, zbralo nad 100, je gotovo v prvi vrsti njegova zasluga, je to sad njegovega velikega dela. Da, težavno je bilo zbirati jih iz različnih krajev. Mnogo je bilo dela, toda g. Orešnik ni klonil. Korajžno je šel na delo. Vsak sestanek je bila nova težava a tudi nov uspeh.

Več tisoč Slovincem je raztresenih po veliki Franciji. Če pogledamo, kako je zanje poskrbljeno v vseh ozirih, bomo dobili zelo žalosten rezultat. Naj bo enkrat povedano: Slovenci še nimamo svojega misijona. Le poglejte druge narode, kako oni skrbijo za svojo kri v tujini. Čeravno to v sorazmerju z nami nimajo toliko. Kako lep misijon imajo Italijani ali pa Nemci. Čudil sem se, ko me je enkrat pot zanesla tja. Skoraj pa bi rekel, da je slovenski misijon tam na Bastilli, kjer se zbira vsakovrstni tipi in kjer se največ propagira za rdeče kraljestvo. Ali bi ne bilo prav, da bi naši ljudje tiste ure, ki jih preživijo tam, raje preživeli v misijonu, lepo in pošteno. Toda to je zaenkrat še odprto vprašanje, ki naj bi ga rešili čim prej, za to poklicani v domovini. Z debelimi črkami pa naj ostane zapisan stavek: SLOVENCEM V FRANCJI JE POTREBEN MISIJON.

Seveda pa nikakor ne moremo preko velikega dela, ki ga sedaj opravlja naš izseljeniški duhovnik g. Camplin. Velika je njegova služba, važno za stotine izseljencev je njegovo poslanstvo.

Kot rečeno, na tisoče je naših izseljencev v Franciji. Ti pa so nastanjeni v različnih pokrajinah. Mnogi so popolnoma izolirani od svojih ljudi. Žive med samimi Francozi ali pa so jim sodelavci Poljaki. Ne slišijo svoje, slovenske govornice. Edina tolažba so jim domači časopisi, seveda, če so nanje sploh naročeni. Če pa ne, so to ljudje, ki jih prej ali slej potegnejo v svojo družbo ljudi, tako da se počasi za nas izgube.

To je tudi uvidela Rafaelova družba, katere sveta naloga je, da čuva našo kri v tujini. Poslala je svojega duhovnika, Slovence, da od časa do časa zbira v različnih pokrajinah naše ljudi, da pri njem opravijo svoje verske dolžnosti, da se mu potožijo o svojih težavah in da jim on nudi pomoči, kolikor je to pač v njegovi moči. Vsa ta

Na sliki vidimo italijanski otok Pantelleria v Sredozemskem morju, ki so ga Italijani močno utrdili, kar je nevarna protitež angleški Malti

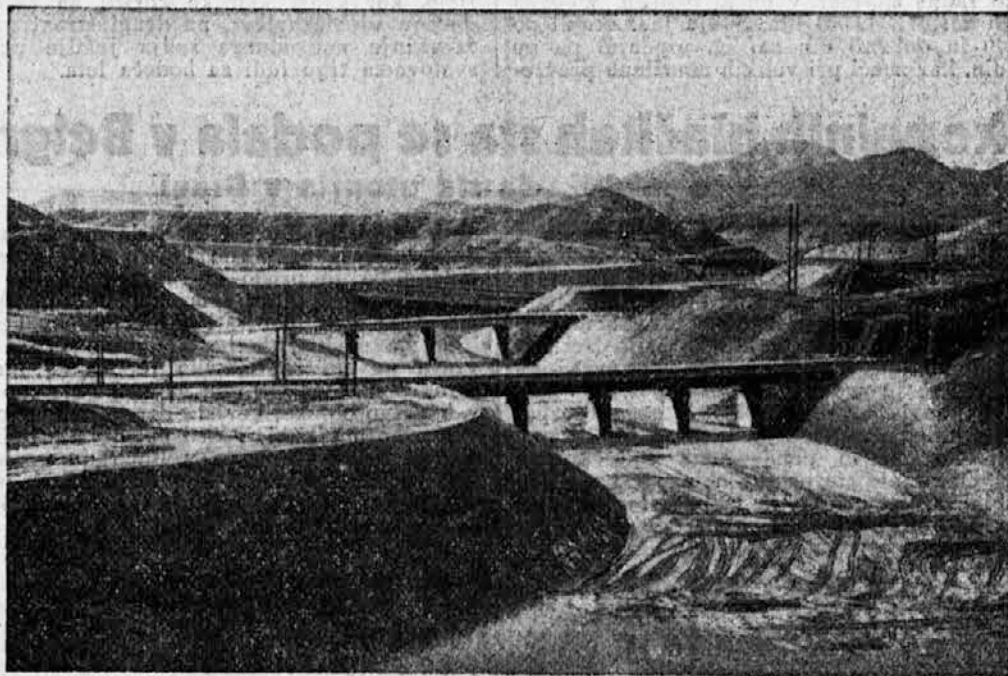
težka naloga je sedaj na rokah g. Camplina. In lahko z veseljem izseljenci sami ugotovimo, da on to svojo nalogo izvršuje odlično in da rodi njegovo delo tisočere sadove.

Vesako nedeljo potuje, zbira ovčice, tolaži in rešuje. Izseljenci so mu za to njegovo, trudopolno delo iz srca hvaležni.

15. avgust pa je vesako leto praznik pariških in v okolici Pariza živečih Slovencev. Zbirajo se v cerkvi Angelov varuhov na Gravellu. To je ena izmed tistih starih cerkev, ki jih je dal postaviti Verdier. Župnik je neki Francoz, prava duša za naše ljudi. Pa, saj ga vsi izseljenci poznajo in on tudi nje. In naši ljudje ga imajo prav radi.

Naše petje vabi

Kako pa praznujejo Slovenci svoj praznik? Zjutraj začno prihajati od vseh strani. V cerkvi opravijo sv. spoved. Dva duhovnika, Slovence seveda, sta sedela v spovednicah in tolažila. Nato slovesna sv. maša, med prepevanjem slovenskih

Puščava kakor vrt... Zdaj dokončavajo veleprekop v Ameriki, ki bo namakal puščavo Colorado v južni Kaliforniji in Arizoni. Nedavno so odprli poglavitni del prekopa, ki so ga bili začeli l. 1934. Voda tega prekopa bo namakala 400.000 hektarov najbolj puste zemlje v deželi in jo spremenila v cvetoč vrt. Prekop sestoji iz dveh velikanskih delov; eden je dolg 130 km, drugi pa 200 km. Prekop prejema vodo potom orjaškega Boulderskega jezusa ob reki Colorado, kamor priteka voda iz gorovja Rocky. — Na sliki je gradnja prekopov.

Psi - milijonski odjemalci in delodajalci

Psi stanejo Združene države ameriške letno do tri četrt milijarde dolarjev. Nedavno je izdalo društvo American Kennel Club statistiko, da je danes v Ameriki 15 milij. psov, ki so vpisani in prijavljeni pri oblastih. Vsako leto se njihovo število zveča za 2 milijona. Poleg tega pa je še 5-10 milijonov psov, ki niso prijavljeni. Za vzdrževanje psa porabijo dnevno deset centov ali 36,50 dolarjev na leto. Državna statistika je preračunala, da izdajo Amerikanci za pse na leto 600 milij. dolarjev in do 15 milij. za nakup novih.

Psi so dragi

Pred petimi leti je stal dober pes, in sicer kak pes izmed 108 priznanih in zabeleženih rodov, do sto dolarjev. Danes so se te cene povisale za 60%. Tako imajo 76 psov za razstavo, od katerih vsak stane do 10.000 dolarjev. Imajo pa tudi do 30.000 pasjih hlevov, kjer goje pse z rodovniki. V ameriškem kinološkem društvu je vpisanih 1.134.000 čistokrvnih psov. Vrednost vseh teh psov cenijo na pol milijarde dolarjev. Zakaj so nekateri psi tako dragi? Sam rodovnik in sorodstvo z drugimi čistokrvnimi psi dajejo vrednost. Na vsaki razstavi ugotovijo njegovo velikost, njegovo težo, obliko glave, ušes, držo repa in barvo. To pa ni dovolj. V tekmovalstvu mora tudi zmagati. Vsako leto pride v Ameriki do 300 raz-

pesmi. Le poglejte, saj v cerkvi niso samo naši ljudje, polno je tudi Francozov. Privabilo jih je lepo petje. In tudi po maši, ko se naši ljudje zberejo pred cerkvijo, se pozdravljajo te potem lepo zapojejo, Francozi nikakor nečejo oditi, preveč se jim dopade petje naših. Opoldne skupno kosilo, seveda vseskozi ne manjka petja, popoldne pa v dvorani gledališka predstava. Nekaj šaljivih prizorov, deklamacij, pozdravov in pevskih točk, vse tako domače in lepo. Seveda ne manjka fotografiranja. Naši ljudje so zadovoljni, pogovarjajo se o delovnih prilikah, o domu in domačih. Vse prehitro mine čas, treba se bo posloviti. Se nekaj lepih narodnih in Marijinih pesmi in že si podajajo roke. Zeleč si vso srečo in skorajšnje svidenje, odidejo na svoje domove. Cerkev Angelov varuhov ostane brez Slovencev. Z njimi pa je odšel blagoslov in veliko upanje, da bo tudi njim enkrat zaejajala doba boljših dni, ko se jim ne bo več treba mučiti po tuji zemlji, ko se ne bo več z njihovimi žulji redil in bogatil tujec, ampak bo njihova domača zemlja imela dovolj kruha za vse.

Praznik pariških Slovencev je zelo uspel. Seveda ne moremo mi izseljenci preko tega, da se ne bi odkritosrčno in lepo zahvalili našim duhovnikom gg. Camplinu in Orešniku. Težko je njihovo delo na tem polju, toda tolaži in moči naj jim da prepričanje, da so jima izseljenci iz srca hvaležni za trud in skrb.

L. B.-c.

Zaradi kakšne bolezni je umrl partner Sonje Henie?

»Virtuoz na ledu« Jack Dunn, ki bi imel nastopiti s Sonjo Henie v več filmih, je nenadoma umrl zaradi tularemije.

Pri nas v Evropi, hvala Bogu, nimamo pravega pojma o tem, kaj je tularemija, čeprav so naša znanost in zdravstvene oblasti oborožene z vsemi potrebščinami, da zadržijo to kugo. Tularemija je epidemična bolezen glodalcev. Zlasti napada podgane, kunce in vervece, in te živali jo potem prenašajo na človeka. Ker imajo kuharice, lovci in trgovci z divjačino največ opravka s temi živalmi, tudi najčešče obolijo na tularemijo. Že štiri dni po okuženju se pojavijo bolečine v glavi, vročina, mrzlica, tresavica, bruhanje in bolečine v sklepih. Vročina skače v tipičnih skokih zjutraj navzgor, zjutraj navzdol in bolezen utegne biti podobna tifusu. Po treh tednih bolezen navadno preide, toda bolnik je nezmožen za delo tudi po pol leta ali še dalje. Smrtni slučaj pri tej bolezni niso tako pogostni: v Združenih državah je umrlo od preko šest tisoč bolnikov samo tri sto ljudi. V poslednjem času so dobili proti njej serum, ki ga pridobivajo na kozah. V Evropi je ta bolezen zasla čez Japonsko in Rusijo, vendar pa srednje in zahodne Evrope še ni dosegla in zdravstvene oblasti zelo pazijo na to, da se ne razširi.

XII. mednarodni kongres aktuarjev v Luzernu 1940

Udruženje aktuarjev kraljevine Jugoslavije je dobilo uradno vabilo za udeležbo na XII. mednarodnem aktuarskem kongresu, ki bo v Svisci, in sicer v Luzernu od 24. do 30. junija 1940. Kakor znano, se mednarodni aktuarski kongresi vrše redno vsaka tri leta. Zadnji je bil v Parizu leta 1937. Na kongresih se razpravljajo o raznih aktualnih aktuarskih problemih zasebnega in socialnega zavarovanja. Na programu XII. kongresa so sledeči problemi:

1. Verjetnostna teorija v zavarovanju. 2. Kritje posebnih nevarnosti v življenjskem zavarovanju. 3. Odpravnina pri odpovedi življenjskega zavarovanja. 4. Naložbe rezerv življenjskega zavarovanja. 5. Osnove in izgradnja bolniškega zavarovanja.

Poleg teh problemov, o katerih se bo pisмено in ustmeno razpravljalo na kongresu, vsebuje program še posebne spomenice (Denkschriften), ki ne pridejo do ustmene razprave: 1. Storno življenjskega zavarovanja. 2. Kritje vojnega rizika v življenjskem zavarovanju. 3. Razvoj ljudskih skupin. 4. Odškodnina v primeru pridobitne nesposobnosti.

Mnogo teh problemov je posebno važnih za naše privatno in socialno zavarovanje. Pričakujemo, da bo zaradi tega tudi Jugoslavija na tem kongresu dostojno zastopana.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 30. avgusta: 13 Zborovska glasba (plakati) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert. Rad. orkestra — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Odnosi Kasadijorda in kneza Milosa do črnogorskega vladke Petra I. (I. Hre. sid) — 19.50 10 minut zabave — 20 Boledieu: Bela dama, uvertura (plakati) — 20.10 Ob dvajsetletnici dobrovoljskega gibanja III. (g. Jakob Grčar) — 20.30 Koncert. Sodelujejo: g. Tamara Belbicka, g. Jakob Petrov in Rad. orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.45 Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnik.

Drugi programi

Torek, 30. avg.: Belgard: 20 Nar. pesmi, 20.30 Simf. konc., 21 Vok. konc., 21.30 Harmonika, 22.20 Zbor. — Zagreb: 20 Opera — Praga: 19.30 Zab. spored, 20.25 Nizozemska oddaja, 21.05 Nejedljivca III. simf., 22.15 Ples. gl. — Varšava: 19.30 Zab. konc., 21.10 Glasbena reportaža, 22 Brahms — Marx, 22.30 Beethovnov klav. konc. — Sofija: 20 Vok. konc., 22.55 Ruske romance, 21.15 Ples. in lahka gl. — Budimpešta: 20 Sidenyeva opera »Gejša«, 22.10 Jazz, 22.10 Plošče — Trst-Milano: 21 Ponchielli opera »Giocanda« — Rim-Bari: 21 Igra, 21.40 Trlo, 22.35 Zbor — Dunaj: 20.10 Prenos iz Lina, 21 Ogerske pesmi, 22.35 Zab. in ples. gl., 24 Nočni konc. — Berlin: 19 Beethovnova opera »Fidelio« — Hamburg: 20.10 Igra o Paganiniju — Bratislava: 20.10 Glasba starih mojstrov — Köln: 19 Zdravilski konc., 20.30 Ples. več. — Monakovo: 20.15 Nemske nar., 21 Zilchertjeva IV. simfonija.

govin živil za pse osem podružnic v raznih mestih in čez 100.000 odjemalcev. Tako vidimo, da dajejo psi v Ameriki prav lep zaslužek.

Hervey Allen: Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Tod so jezili garnizijski častniki na sprehod. Pogosto je bilo tudi videti mestnega poveljnika Spanocchia, ki se je peljal v državni kočiji z visokim naslonom. Konji so imeli pozlačene ude. Kočijo je spremljal oddelek konjenice. Landauerji in faetoni bogatašev so švigali sem in tja.

Okoli polдне so se trgovci dali za ostali dan peljati domov, prodajalke rož z dežele so delale zadnje obupne poskuse, da bi se rešile svojega blaga, ki je hitro venelo. V zraku med enim mestnimi vrati in drugimi je visel srebrn trak. Na trdnjavi je bilo moč goče videti zastavo, kako mrtvo visi ob drogu.

Natančno četrč čez dvanaest je pridrela od Pize sem poštna kočija s štirimi konji in s trobentačnim poštnim rogom ter zapeljala na trg pred magistratom. Tu so pregledovali potne liste potnikov, ljudstvo pa se je stekalo, da bi ogledalo došlece.

Ta kočija iz Pize je bila po vsem videzu najbrž edino vozilo svoje vrste po vsej Italiji, ki mu je bilo na tem, da bi se točno držalo časa, določenega za prihod in odhod. Vpliv angleških potnikov je že znal tako daleč premagati prirojen italijanski ravnotežnost do ure in točnosti. Sicer pa je bilo vse mesto brez izjeme ponosno na ta dnevni čudež točnosti, kakršnega drugod niso poznali.

Antonio se je vedno ravnal po nezmotljivi poštni kočiji. Če je bila že tu, preden je zavil na cesto, je lahko računal s tem, da bo prišel pozno k mizi. V drugem primeru pa je bil lahko gotov, da bo videl, kako Vincencov stric »Otto Franco« ponosno koraka na voglu sem in tja, brez klobuka in brez las na glavi.

Zanimivi možiček tudi ni nosil nič ovratnice. Njegova platnena srajca je bila odprta, tako da mu je veter majal koline po prsih. Tudi njegova jutranja suknja je plapolala, kadar je vel veter. Torkljal je po tlaku sem in tja v ogromnih rdečih polmesečastih turških opankah ter silovito opletal z rokami.

Ta njegova čudna obleka je imela svoje utemeljene razloge: tujcem, ki so na drugi strani ceste vprav stopali s kočije, je hotel pokazati, kako pomembna osebnost je on. Hkratu je pa tam klicar, ki ga je nalašč za to najel, v več jezikih razglašal odlike svojega poglavarja in ga priporočal vsakemu potniku, ki je hotel menjati denar ali dobiti zase za svoje blago prevozilo po morju. Le redko-

c4 kdaj se je zgodilo, da ni na ta način ujel tega ali onega, kar pa ni bilo treba nikomur obžalovati, zakaj Otto Franco je bil prav tako podjeten kakor poštni.

Ce je Antonio prišel tod mimo, je bil kar takoj povabljen na kosilo. Pri tem je Frank natančno zelo zaznato razglašal, kaj bo na mizi.

Antonio je skril svoje veselje in sprejel povabilo z vidno zahvalo. Potem je odšel v pisarno, kjer je Vincenc ponavadi sedel pri svojem pultu in precej čemerno gledal predse.

Njegov oče, gospod Johann Nolte iz Hamburga, je bil prav za prav ravnatelj podjetja in je dajal denar stricu Otonu. Zato je bilo Vincencu, vnuku cele vrste hanseatskih trgovcev, prenašati šumno kričavo naravo stricve.

Toda to trpljenje je bilo z marsičem poplačano. Odkar je Vincenc dorasel, so trgovske zadeve podjetja iz Hamburga vedno bolj dajali v roke njemu. Sicer je bil stric še vedno hamburški konzul v Livornu in je nosil rdeč frank s srebrno naramnico, v resnici pa je nečak vedno bolj vlekel vodstvo nase. Če je Antonio sprejemal vabila na kosilo, je to storil zato, ker je vedel, da prihaja od Vincenca.

Vincenc je položil prijatelju takoj roko na ramo in ga krmari navzgor po stopnicah v dolgo jedilnico, kjer je jedla rodbina.

Ta prostor je bil čisto nemški. Velika nurnberška peč s pečnicami je stala v kotu, miza je bila dolga in vsa iz lesa ter je počivala na lesenih korintskih stebrih, katerih vznožje se je končavalo v krepilje. Onstran Rena so vse reči očitno počivale na čisto drugem stalu kakor kje drugje.

Prav tako je bilo po malem tudi z nemškim jezikom. Antonieva latinščina in vse, kar je vedel iz preteklosti, mu je tu kaj malo koristilo. Tudi veselost in snaznost, ki je vladala v tej sobi, je kazala nekaj čisto svojevrstnega.

Pod okni, na katerih je cvetela množica čudovitih rož v zabojčih, je sedelo dekletce z belim obrazom, kratko suknjico in s slamatimi lasmi, ki so se kazali izpod bele naškrobljene avbe. Deklica je bila stara komaj enajst let, pa je že pletla kakor dovršena gospodinja. Poleg nje je sedela lutka in jo gledala z mogočnimi porcelanastimi očmi. Dekletcu je bilo ime Ana in je bila Vincencova mala sestra.

Ko sta mlada človeka stopila v sobo, jima je prišla naproti, se jima priklonila in jima izegnila svoj hladni mali obraz v poljub. Antonio je imel punčko zelo rad. Ko so služabniki razgrinjali dolgi veliki prt, je sedel poleg nje na tla in poslušal njeno blebeganje. V začetku je govorila z njim po italijansko, potem pa, ko jo je že bolje razumel, je kmalu zdrnila v široko hamburško nemščino.

Pri mizi so v Frankovi hiši govorili skoraj samo po nemško in Antonio se je kmalu za silo lahko udeleževal razgovorov. Zjutraj pa zdaj je izzval dobrodušen smeh in Ana ga je popravljala.

Med tem se je stric Oto prikazal na vratih, zagnal svoje turške opanke od sebe in zavpil, naj mu prinese mero piva, katero je izpraznil na dušek, da bi splaknil iz grla italijanski prah. Pri tem je vzkliznil:

»V vročih deželah niti najboljše varjvo ne diši.«

Pri tem je pljunil in izginil v spalnico, kjer si je oblekel prav elegantno obleko. Kakor nečak je tudi on imel posebno ljubezen za nenavadno obleko. Kadar so pričakovali goste, je najrajši oblekel konzulsko uniformo, na katero si je veliko domišljaj.

Po kratki luteranski molitvi pred jedjo, pri kateri je Antonio opazil, da se nihče ni prekrizal, se je začelo kosilo. Ponavadi je prva reč bila juha iz neposnetega mleka, po kateri so plavale kuhane češnje. To je bila strica Otona najlepša jed. Za tem je prišlo različno meso z močnimi dišavami, rensko vino, klobase in štruklji, kuhana zelenjava z jesihom in nazadnje kot majhna žrtev kraju: redno skleda kadežih še špagetov z jetrno omako.

Ves ta nemški jedilnik je imel nekam kislast okus, kakor ga Antonio ni še nikjer takc čutil. V začetku mu sploh ni dišalo, kmalu pa je množina tega, kar so tu pojedli, in grenko sladke dišave v jedeh povzročila, da so se mu začele zdeti jedi, ki jih je bil navajen od doma, malec brez okusa.

V resnici poudarka vredno pa je bilo, kakšne množine piva je lahko uničil podjetje Oto Frank & Comp., stric kakor nečak.

Stric Oto si je obiral pene okoli ust in dejal:

»Najgloblja razlika, ki jo je sploh moči najti na evropski celinii, je razlika med vinom in pivopivci. V primeri s to ne pomenijo verske razlike nič. Vere se menjaajo, pivo in vino pa ostane. Treba se je pravi čas odločiti, kjer bo človek prebil svojo upadajočo leta; ali v pivski ali v vinski deželi. Zato se je treba odločiti, še preden je človek star štirideset let. S tem se človek odloči, ali hoče imeti radostno ali vzorno starost.«

Vincenc je poizvedoval:

»In kaj mislite začeti z vso svojo radostno garderobo, stric Oto, ko se vrnete v Nemčijo. Kaj takega pristaja staremu možu samo v deželi, kjer pijejo vino. Mislim, da to spada izrazito k vselemu grozdnemu soku. Za osnutek take obleke je treba italijanskega krojača, ki je malec okajen.«

Stric ga je zavrnil:

»Ah, jaz vendar še nisem star mož. In se tudi še nisem vrnil v Nemčijo k sodom za pivo. Sicer pa če bo to kdaj prišlo, bo to šele čez tako dolgo, da bodo vse lepe obleke medtem že prišle iz mode.«

Vincenc je vedel, da so obleke stricvega slaba stran, zato se je spet oglašil: